

Környezeti nevelés a tanítási órákon

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód

Ének-zene

- helyi népdalok, népi játékok, hangszerek, táncformák
- népzenei motívumok továbbélése a klasszikus és modern zenében, összegyűjtésük
- zenei irányzatok kulturális hátterének kutatása (pl. rap zene)
- a természet hangjainak, ritmusainak, motívumainak feldolgozása
- a zene felhasználása a közösségfejlesztésben
- globalizáció a zenében, zenei környezetszennyezés

Etika

Alakítsuk ki tanulóinkban azt a szemléletet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek. Úgy kell ezek között az értékek között élnünk, hogy a lehető legkevesebb károsodás történjen

amellett, hogy azért boldog, teljes életet tudjunk élni, s majdan utódainknak is megfelelő életteret hagyjunk.

Személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban. Társadalmi szolidaritás és

igazságosság az egészséges környezetért.

Filozófia

A filozófia történetén keresztül megmutatható

- az ember és természet egységének megbomlása
- az ember természet feletti uralomra jutása
- a posztindusztriális társadalmak manipulált fogyasztása
- a tudás hatalmi kérdéssé válása.

(pl. erények az ókorban és napjainkban)

Értessük meg tanulóinkkal, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha alázattal közelítünk hozzá. Meg kell előbb ismerni törvényszerűségeit és csak az azok által adott lehetőségeken belül változtatni, jobbitani az emberiség érdekében.

Fizika

Adja meg a környezeti változások fizikai magyarázatát. Ismertesse meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, neveljen ezek kibocsátásának csökkentésére.

Ismertesse fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat.

Értelmezze a környezet változásának törvényszerűségeit, s ennek tudatában keresse a megoldásokat a globális környezeti válságokra. A természeti ismeretek alapján a környezeti erőforrásokat felelősséggel használó, tetteinek következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá neveljen.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot élményszerűen a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lejároló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- ismerjék meg a globális világ problémáit
- ismerjék meg és őrizték a természeti táj szépségeit

Idegen nyelv

Rendkívül alkalmas arra, hogy a jól megválasztott szövegekkel a természet szeretetére neveljen, felvessen környezeti problémákat. Helyzetéből adódóan más népek ilyen irányú tevékenységeivel és szervezeteivel megismertet, fejleszti a nemzetközi felelősséget. A nyelvi kommunikáció fejlesztése során lehetőség van arra, hogy a környezetvédelmi problémákra a tanulók önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában keressék a válasz. Ez alkalmas az állampolgári felelősségtudat növelésére is.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel, és törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsülik meg ezek gazdasági hatásait.

Magyar nyelv és irodalom

Az emberi gondolkodásmód, viselkedés alakításában elengedhetetlenül fontos, hogy a magyartanítás az érzelmi fejlesztés színtere legyen. Az ember és a természet kapcsolatát olyan irodalmi műveken keresztül mutassa be, amelyek erősítik a természet és a környezet értékeihez való kötődést, a harmonikus kapcsolatok fejlődését.

Az irodalmi alkotások tudatos értelmezése a környezethez való viszonyulás szempontjából történjen.

A tanár tudatosan válasszon olyan szövegeket (cikkértelmezéshez, nyelvi gyakorláshoz), amelyek az ember és a környezet kapcsolatát világítják meg. Ezek kiindulópontjai lehetnek a problémafelvetés, a vitakészség fejlesztésének, véleményalkotásnak.

A hivatalos iratok (petíciók, kérvények, javaslatok) elkészítésének gyakorlása. A nyelvi környezetszennyezés

Matematika

A matematika kiválóan alkalmas arra, hogy számítási feladatokkal más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstráljon. A statisztikai módszerek alkalmazásával lehetőséget ad a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére. A táblázatok, grafikonok készítésével és elemzésével fejlessze a logikus gondolkodást, a szintetizáló és lényegkiemelő képességet, rendszerben való gondolkodást. Figyeltessük meg tanulóinkkal az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait! Gyűjtessünk adatokat környezetünkről! Alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket! Használjunk a valóságból kiinduló példákat, s ezek eredményeit elemezzük, vonjuk le a tapasztalatokat! (pl. statisztikák készítése, értékelése; táblázat és grafikonkészítés, átlagszámítás, gazdálkodás a családban, mérések, becslések terepen...)

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók:

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére.

Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira

- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek a műalkotásokat környezetnevelési szempontoknak megfelelően

elemezni

- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezetnevelési témaköröknek

megfelelően

- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Tánc és dráma

A tanulók:

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképben és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.)

- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezetnevelési lehetőségeket

Testnevelés

Tudatosítsa a diákokban az egészség és a környezet komplexitását. (A testnevelést és az egészséges életmódra nevelést könnyen azonosítjuk, de ez a környezeti nevelésnek is része, hiszen egészségünket, egészséges testi fejlődésünket a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják.)

A testnevelés és a sport az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében rengeteg alkalmat ad. A szabadtéri foglalkozások sokszínűsége szintén lehetőségeket és feladatokat biztosít a környezetszennyezettség problémáinak egészségügyi veszélyeire is utalva.

Különösen a kicsiknél fontos, hogy milyen a sportoláshoz, szabadtéri tevékenységhez használt környezetük. Lehetőségek szerint természetes anyagokból készült eszközöket, tornaszereket használjunk (mászókák, udvari berendezések). Játsszunk régi magyar népi játékokat, melyek változatosak, kevés eszközt igényelnek, ugyanakkor a mozgást fejlesztik.

Történelem

A történelem tantárgy elemezze az embernek a fejlődéstörténete során a természetre gyakorolt átalakító hatását, és ennek következményeit, viszonyrendszerét.

Mutassa be az egyes történelmi korokban az ember és környezete viszonyának alakulását, a földrajzi környezet hatását egy térség fejlődésére, a környezet emberalkotta értékeit és a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelelességeket.

Ismertesse meg a helyi történelmi értékeket, neveljen a hagyományok tiszteletére. A természeti népek példáját bemutatva keressünk megoldásokat a jövőre nézve.

Az egész világot érintő, globális problémákban hangsúlyozza az egyén, az állam és a társadalom felelősségét, feladatait.